

POUČNA STAZA »MURŠČAK«

5. STARA STRAŽA

Na stotinjak metara od završetka Glavnog leša, kroz meku na Muri, u prošlosti se dolazilo do najstarijeg broskog prijelaza preko Mure, Stara straža. Prijelaz je povezivao mjesta Domašinec te Mali i Veliki Semeninec (Murasemenye) u Mađarskoj. Drveni brod (skela) je prevozio zaprežna kola i ljude koji su obrađivali svoje vinograde u mađarskim »bregima« još od 17. stoljeća. Međimurci su imali vinograde od »Letine« uz Muru do Sv. Mihalja u visini Legrada. Prijelaz Stara straža je funkcionirao do propasti Austro-Ugarske 1918. godine kada je stvorena država SHS koja je zatvorila taj prijelaz. Ponovo ga obnovio 1942. godine, za vrijeme mađarske okupacije, Ivan Jambrošić (Šturk) iz Domašincea. Prijelaz je funkcionirao do 1949. g. kada su zbog »Informbiroa« zatvoreni svi granični prijelazi za Mađarsku. U neposrednoj blizini prijelaza kao spomen na Ivana Jambrošića-Šturka i njegov brod, nalazi se poklonac »križno drvevo« koje je podigla supruga Cecilija Jambrošić. Ljudi ovog kraja taj spomenik zovu »Šturkov božek«. Dogovorom između dviju država pedesetih godina Međimurci su zauvijek izgubili pravo na svoje kleti i vinograde (gorice) u Mađarskoj. Ostale su samo lijepe uspomene na vremena kad su se u Mađarskoj gorice »obdelavale«. U 17. stoljeću, kad su Turci bili stacionirani u Mađarskoj, Mura je bila hrvatsko-turska granica. U obrani od Turaka grofovi Zrinski su od Murskog Središća do Legrada, uz Muru, organizirali straže u drvenim stražarnicama. Jedna od takvih stražara bila je na Muri u Muršćaku. Do danas joj se očuvalo ime Stara straža. Legendu vezanu uz Staru stražu zapisao je hrvatski pučki pjesnik Florijan Anđuršec iz Dekanovca u svojim etnografskim spisima. Nakon preokreta 1918. g. starojugoslavenska vojska je na mjesto nekadašnje drvene stražare izgradila zidanu karaulu, također pod nazivom Stara straža, za potrebe vojske. Tu je karaulu 1941. g. srušila mađarska vojska da bi je ponovo 1945.g. izgradila vojska Nove Jugoslavije, također pod nazivom Stara straža. Ostaci te karaule udaljeni su 500 metara od Šturkovog božeka i nekadašnjeg broskog prijelaza. Šturkov božek je spomen na broski prijelaz Stara straža čije je ime nastalo prema nekadašnjoj istoimenoj straži. Stara straža iz 17. st. simbol je uspješne borbe Zrinskih protiv Turaka.

